

LÄGET I LANDET

En månatlig uppdatering om tillståndet i den svenska ekonomin

MAR 2010

Läget i landet samlar en rad intressanta indikatorer som visar på tillståndet i den svenska ekonomin. En del av indikatorerna pekar nu i rätt riktning, men man ska komma ihåg att jämförelserna görs med en tid då finanskrisen var som djupast. I praktiken är läget på de flesta punkter fortfarande betydligt svagare än innan finanskrisen. Temadelen denna gång handlar om vad som har hänt med företagens investeringsvilja.

Under förra året minskade industriföretagens investeringar med nära 25 procent. Efter en så kraftig åtstramning kan man tycka att det borde vända rejält uppåt i år. Siffror från SCB visar dock att industrins investeringar tycks hamna på i stort sett samma nivå som de gjorde i fjol. Investeringstorkan tycks alltså bestå.

Investeringar inom industrin

Enligt SCB:s undersökning: Näringslivets investeringar

FAKTA

	2008	2009	Prognos 2010
Miljoner kronor	68 378	52 106	51 803
Ökning från föregående år	+ 4,2 %	- 23,8 %	- 0,6 %

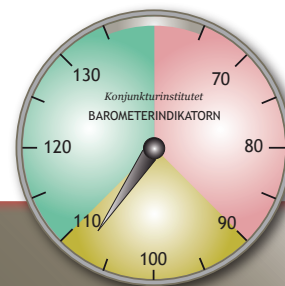
Källa: SCB

Produktionen minskade snabbt

En del av förklaringen till de sviktande investeringarna ligger i att finansmarknaden har tagit tid på sig att repa sig efter kaoset som rådde under delar av 2008 och 2009. Det har helt enkelt blivit svårare att hitta finansiering. Särskilt tydligt har detta varit inom transportsektorn där många fordonsinköp har skjutits på framtiden. Men i takt med att finansmarknaderna mer och mer återgått till det normala har denna problematik minskat.

En viktigare förklaring till investeringstorkan hittar man istället i den kraftigt försämrade efterfrågan som finanskrisen drog med sig. Många

forts. ►

Trycket i svensk ekonomi

Konjunkturinstitutets Barometerindikator mäter stämmningsläget i den svenska ekonomin. I februari låg indikatorn på 107,7 vilket tyder på att stämmningsläget är något starkare än normalt (genomsnittet är 100). Läget är särskilt starkt inom detaljhandeln. Även om efterfrågeläget inom tillverkningsindustrin och de privata tjänstenäringarna upplevs som svagare än normalt, är den övergripande bilden i båda sektorerna relativt stark.

INDIKATORER

Industriproduktionen

SCB

JAN 2010

-0,2 %

Jämfört med 12 mån tidigare

I januari 2010 minskade industriproduktionen med 0,2 procent jämfört med januari 2009. Tittar man ännu längre tillbaka, till tiden innan krisen, har industriproduktionen minskat med närmare 25 procent.

Tjänsteproduktionen

SCB

JAN 2010

+2,4 %

Jämfört med 12 mån tidigare

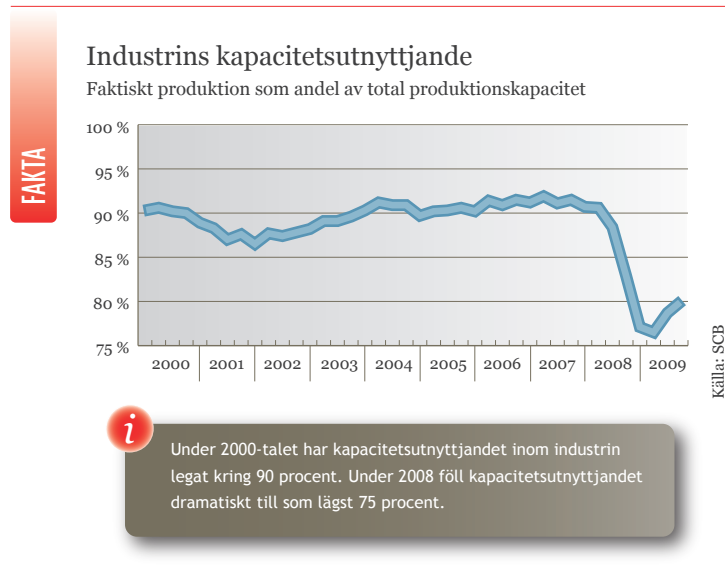

Tjänsteproduktionen ökade med 2,4 procent i januari 2010, jämfört med samma månad föregående år. Jämfört med tiden före krisen, januari 2008, har dock tjänsteproduktionen minskat med 2,8 procent.

► forts. Investeringsorkan

företag hamnade då i en situation där de helt enkelt inte kunde hitta köpare till sina produkter. Man blev därför tvungen att snabbt minska produktionsvolymen till en nivå som låg långt under företagets egentliga produktionskapacitet. Med ekonomisk terminologi säger man att kapacitetsutnyttjandet föll. Särskilt tydlig blev denna utveckling inom industrin.

På kort tid föll kapacitetsutnyttjandet inom industrin från över 90 procent till som lägst 75 procent. Man måste gå tillbaka ända till krisåren i början på 1990-talet för att hitta något motsvarande, men inte ens då låg kapacitetsutnyttjandet lika lågt.

Jobben uteblir?

Den vacklande investeringsvilja vi ser idag är ett direkt utslag av det låga kapacitetsutnyttjandet. Ännu har nämligen efterfrågan inte stärkts tillräckligt mycket för att nya investeringar ska bli nödvändiga. Det räcker gott och väl att använda de maskiner och den personal man har idag för att möta produktionsmålen.

Att investeringar senareläggs är givetvis problematiskt, men minst lika allvarligt är att det låga kapacitetsutnyttjandet kan få liknande effekter på sysselsättningen. För precis på samma sätt som företagen inte behöver investera för att öka produktionen, finns en uppenbar risk att de heller inte behöver anställa i någon större omfattning. Risken är alltså att vi kommer att gå in i en period där ekonomin visserligen växer, men där jobben till en början uteblir – så kallad *jobless growth*.

Efterfrågan och lönsamheten avgörande

Innan vi åter får rull på både investeringarna och jobben måste först och främst kapacitetsutnyttjandet komma upp till mer normala nivåer. En förutsättning för detta är naturligtvis att orderböckerna blir mer välfyllda. Detta gäller inte enbart för industrin. Enligt Konjunkturinstitutet är också närmare hälften av tjänsteföretagen missnöjda med sin uppdragsvolym. Det är inte förrän detta missnöje bryts som investeringstorkan kommer att upphöra och jobben kan börja återvända. Tendensen pekar åt rätt håll, men vi är ännu inte framme vid den punkten.

INDIKATORER

Varuexporten

SCB

Varuexporten ökade med 0,5 procent i januari 2010 jämfört med januari 2009. Jämfört med januari 2008 har dock exportvärdet sjunkit med över 23 miljarder kronor.

Företagskonkurser

UC

Antalet företagskonkurser fortsätter att minska. Totalt noterades 478 konkurser under februari, vilket är 21 procent färre än i februari 2009. Detaljhandeln och privata tjänsteföretag svarade för de största nedgångarna tillsammans med företag inom tillverkningsindustrin.

Arbetslösheten

SCB

Antalet arbetslösa uppgick till 459 000 i februari 2010. Detta betyder att arbetslösheten låg på 9,3 procent. Jämfört med februari 2009 ökade arbetslösheten med 1,3 procentenheter. Ungefär var tredje arbetslös hade sökt arbete i mer än 26 veckor, vilket innebär att cirka 150 000 var långtidsarbetslösa.

Ungdomsarbetslösheten

SCB

Ungdomsarbetslösheten uppgick till 26,8 procent i februari 2010. Detta är en ökning med 2 procentenheter jämfört med februari 2009. Totalt är 161 000 ungdomar i åldersgruppen 15-24 år arbetslösa. 91 000 av dessa är mellan 20 och 24 år gamla.